

Jari Ronkainen ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

Aloitteessa ehdotetaan rikoslakiin lisättäväksi uusi säännös terveydenhuoltoon kuuluvan ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta. Säännöksen mukaan se, joka käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa ensihoitotehtävää suorittavaa henkilöä vastaan, on tuomittava ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Toiseksi ehdotetaan säännöstä ensihoitotehtävää suorittavan henkilön vastustamisesta. Tämän mukaan, jos ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltainen vastustaminen, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentekijä on tuomittava ensihoitotehtävää suorittavan henkilön vastustamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Ensihoitoa on äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellisen hoidon antaminen ja tarvittaessa potilaan kuljettaminen hoitoyksikköön. Ensihoitopalvelu ja siihen liittyvä sairaanhoito ovat osa terveydenhuoltoa.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä voi päättää palvelutasopäätöksessä ensivastetoiminnan sisällyttämisestä osaksi ensihoitopalvelua. Ensivastetoiminnalla tarkoitetaan hätäkeskuksen kautta hälytettävissä olevan muun yksikön kuin ambulanssin hälyttämistä äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan tavoittamisviiveen lyhentämiseksi ja yksikön henkilöstön antamaa hätäensiapua, joka on määritelty ensihoidon palvelutasopäätöksessä. Myös ensivastetoiminta on edellä mainituissa tapauksissa osa ensihoitopalvelua. Ensivastetehtäviä suorittavat käytännössä pelastuslaitokset sekä sopimuspalokuntalaiset.

PERUSTELUT

Ensihoidossa sattuu vuosittain ainakin useita satoja uhka- ja väkivaltatilanteita. Myös ensivastetehtävissä väkivallan tai sen uhan kohtaamisen riski on merkittävä. Ns. hälytyskelpoisia ja ensivastetehtäviin osallistuvia sopimuspalokuntalaisia on Suomessa noin 14 000.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston seuraamien tietojen mukaan väkivallan uhka on lisääntynyt viime vuosina. Tarkkaa kokonaiskuvaa ensihoitajiin kohdistuvasta väkivallasta ei ole, sillä lukuisten läheltä piti -tapausten epäillään jäävän raportoimatta. Ensihoitoalan Liitto toteutti vuo-

Lakialoite LA 27/2018 vp

denvaihteessa kyselyn, jonka tulokset julkaistiin 12.2.2018. Vastaajia oli 377, joista yli 90 % kertoi kokeneen työssään uhka- ja väkivaltatilanteita. Joka neljäs eli 25 % oli joutunut pahoinpitelyn kohteeksi.

Ensihoitajat suorittavat julkista tehtävää ja auttavat välittömän avun tarpeessa olevia hädänalaisia ihmisiä. Rikoslaisissa ei säädetä ensihoitajia koskevasta väkivaltaisesta vastustamisesta, vaan kyse näissä tapauksissa on pahoinpitelystä. Tämä on havaittu ongelmaksi, ja annetut tuomiot näistä pahoinpitelyistä ovat olleet yleensä sakkoa. Rikoslaisissa säädetään myös virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta, josta on tuomittava vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Suomen oikeusjärjestyksessä on katsottu, ettei ensihoitotehtävissä käytetä julkista valtaa. Tulkinna on sama, vaikka ensihoitajana toimisi pelastuslaitoksen viranhaltija. Näin ollen ensihoitajan pahoinpitelijää ei tuomita virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta. Ensihoitajia kohtaan tehtyihin väkivallantekoihin liitettävä sama rangaistusuhka kuin virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta antaisi yhteiskunnassamme voimakkaan viestin siitä, että ensihoitajiin kohdistuvaan väkivaltaan suhtaudutaan vakavasti. Rikokseen liitetyllä rangaistusasteikolla on ennalta ehkäisevä vaikutus. Uudella säännöksellä terveydenhuoltoon kuuluvan ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta ja siihen liitetyllä tavallista pahoinpitelyä ankarammalla rangaistusasteikolla olisi merkitystä ensihoidon ammatin yleisen arvostuksen ja kunnioituksen kannalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 17 lukuun uusi 6 b ja 6 c § seuraavasti:

Lakialoite LA 27/2018 vp

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

6 b §

Ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltainen vastustaminen

Joka käyttää tai uhkaa käyttää väkivaltaa terveydenhuoltoon kuuluvaa ensihoitotehtävää tekevää vastaan, on tuomittava *ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltaisesta vastustamisesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

6 c §

Ensihoitotehtävää suorittavan henkilön vastustaminen

Jos ensihoitotehtävää suorittavan henkilön väkivaltainen vastustaminen, huomioon ottaen väkivallan tai uhkauksen vähäisyys taikka muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvoitellen lieventävien asianhaarojen vallitessa tehty, rikoksentekijä on tuomittava *ensihoitotehtävää suorittavan henkilön vastustamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 27/2018 vp

Helsingissä 18.6.2018

Jari Ronkainen ps
Hanna Halmeenpää vihr
Sami Savio ps
Ritva Elomaa ps
Satu Hassi vihr
Timo Heinonen kok
Suna Kymäläinen sd
Mika Raatikainen ps
Leena Meri ps
Juho Eerola ps
Olli Immonen ps
Teuvo Hakkarainen ps
Rami Lehto ps
Mika Niikko ps
Laura Huhtasaari ps
Mia Laiho kok
Jani Mäkelä ps
Johanna Karimäki vihr
Ville Tavio ps
Tuomo Puumala kesk